

**POROČILO O REZULTATIH INFRASTRUKTURNEGA PROGRAMA (IP) - ESFRI - V LETU
2017 IN PROGRAM DELA ZA LETO 2018**

A. SPLOŠNI PODATKI

1. Šifra raziskovalne organizacije (RO), naslov in vodja infrastrukturnega programa (IP)

Šifra RO	RO izvajalka infrastrukturnega programa
0501	INŠTITUT ZA NOVEJŠO ZGODOVINO, Kongresni trg 1, Ljubljana

Šifra IP	Naslov infrastrukturnega programa
IP - 0501	RAZISKOVALNA INFRASTRUKTURA SLOVENSKEGA ZGODOVINOPISJA

Šifra (ARRS)	Vodja infrastrukturnega programa
17106	Dr. Mojca Šorn

2. Organizacijska/e enota/e izvajanja infrastrukturnega programa

INFRASTRUKTURNI PROGRAM v RO izvaja/jo naslednja/e notranja/e organizacijska/e enota/e (OE)

zap.št.	naziv OE	vodja OE
1.	Znanstvenoraziskovalni oddelek INZ	dr. Damijan Guštin

3. Podpora sodelovanja pri mednarodnih ESFRI projektih:

Naziv OE, ki sodeluje v ESFRI projektu	Naziv ESFRI projekta	Odgovorna oseba v Sloveniji za ESFRI projekt
INZ in ZRC SAZU	DARIAH / DARIAH-SI (SI-DIH) / (SIstory)	dr. Jerneja Fridl in dr. Mojca Šorn

B. OPIS IN VSEBINA DELA SODELOVANJA PRI ESFRI PROJEKTU(-IH) (Opis infrastrukture)

Predstavitev

V preteklem infrastrukturnem programskem obdobju je Inštitut za novejšo zgodovino (INZ) začel sodelovati pri evropski raziskovalni infrastrukturi ESFRI, ki jo je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v Načrtu razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011–2020 uvrstilo na seznam nacionalno pomembnih projektov.

Pri vključevanju Slovenije v Evropske raziskovalne infrastrukturne konzorcije – ERIC, ki so v okviru programov Evropskega strateškega foruma za raziskovalne infrastrukture (European Strategy Forum on Research Infrastructures – ESFRI), Inštitut za novejšo zgodovino v partnerstvu z Znanstvenoraziskovalnim centrom SAZU (ZRC SAZU) sodeluje v nacionalnem konzorciju velike raziskovalne infrastrukture **DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko** (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities).

Področje

Vzpostavitev sistemov virov in vsebin, zagotavljanje dostopa do teh gradiv ter izgradnja servisov za namene raziskav v zgodovinopisju, humanistiki in družboslovju, ki so vsebinsko in tehnološko kompatibilni z evropskimi normativi in trendi.

Namen sodelovanja:

- povezovanje s sodelujočimi infrastrukturnimi skupinami v mreži DARIAH pri vzpostavljanju evropske digitalne raziskovalne infrastrukture za umetnosti in humanistiko,
- v skladu s smernicami DARIAH vzpostavitev in homogenizacija nacionalne digitalne raziskovalne infrastrukture za humanistiko in umetnost (DARIAH-SI), ki poteka v skladu z osnutkom *Načrta razvoja RI 2011–2020 Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo*, in bo kompatibilna z evropsko mrežo,
- izdelava tehnološko naprednih informacijsko komunikacijskih sistemov, ki bodo poleg dostopnosti historičnih vsebin, relevantnih za proučevanje slovenske zgodovine, omogočali ustvarjanje novih raziskovalnih podatkov in na podlagi teh novih spoznanj, potrebnih za razvoj zgodovinopisja in humanistike, kar posledično pomeni krepitev nacionalne identitete in splošnega družbenega napredka tako v nacionalnem kot tudi globalnem prostoru (portal Zgodovina Slovenije–SIstory),
- s pomočjo vseh sistemov uporabnike/raziskovalce usmerjati k uporabi novih tehnologij in metodologij v digitalni humanistiki ter izkoriščanju možnosti, ki jih te ponujajo.

Opis in vsebina dela:

1. Evropska mreža za humanistiko in umetnosti Digital Research Infrastructure for Arts and Humanities – DARIAH:

- Razvojna politika in vsebinsko-tehnološka dejavnost: aktivno sodelovanje v vseh organih DARIAH:
 - delovni sestanki,
 - letna konferenca,

- komite nacionalnih koordinatorjev,
- generalna skupščina,
- virtualni kompetenčni centri.

2. Nacionalna digitalna infrastruktura za humanistiko in umetnost DARIAH-SI:

- Spletni sistemi – vzdrževanje in popolnjevanje:
 - portal DARIAH-SI, ki predstavlja vsebine v povezavi z razvojem in uporabo praks in orodij iz sveta digitalne humanistike,
 - portal SI-DIH, vozlišče po vsebinah s področja humanistike in umetnosti.
- Aktivno sodelovanje:
 - z nacionalno raziskovalno infrastrukturo CLARIN,
 - z evropskim projektom TRACES (v Sloveniji ga vodi Društvo za domače raziskave).
- Strokovna pomoč in izobraževanje:
 - Organizacija delavnice *Računalniška analiza glasbenih gradiv*, 6. junija 2017 v Dvorani Zemljepisnega muzeja GIAM ZRC SAZU na Gosposki ulici 16 v Ljubljani.
- Promocija.

3. Nacionalna digitalna infrastruktura za zgodovinopisje in humanistiko:

- Splošno:

V letu 2017 je tehnološko nadgrajeni sistem nudil uporabnikom hiter in enostaven dostop do raznovrstnega prosto in odprto dostopnega verificiranega digitalnega in digitaliziranega gradiva, opremljenega s CC licencami, ki mogoča ustvarjanje, obstoj, (ponovno) uporabo in dolgoročno hrambo (novih) kompleksno strukturiranih digitalnih podatkov, potrebnih za (digitalno) raziskovalno delo.
- Tehnološka nadgradnja:
 - priprava projekta za prehod portala SIstory na si4 repozitorij, ki bo omogočal fleksibilno upravljanje z digitalnimi objekti v zbirkah z različnimi metapodatkovnimi standardi in upravljanje digitalnih znanstvenih izdaj,
 - vzpostavitev arhivskega okolja Veeam, ki skrbi za ustrezno arhiviranje windows hyper-v virtualnih strežnikov.
- Vzdrževanje sistema:
 - vzpostavitev arhivskega središča v skladu z arhivskimi standardi ETZ,
 - redno pregledovanje spletnega mesta za zagotavljanje delovanja vseh funkcionalnosti,
 - preverjanje in optimiziranje relacijske podatkovne baze,
 - skrb za pravilno delovanje indeksiranja podatkov za optimalno delovanje iskalnika,
 - skrb za virtualno gostovanje strežnika za redundanco oziroma za dnevni backup vseh podatkov,
 - požarni zid.

- Vsebinska nadgradnja:
 - digitalizacija in spletna objava gradiv s poudarkom na avtorsko-pravnem vidiku, standardizaciji in metapodatkovni inventarizaciji standardiziranih vpisov,
 - elektronske publikacije in elektronske znanstvene izdaje,
 - povezovanje med zapisi v sistemu Cobiss in HANDLE ID na portalu Slstory,
 - podatkovne baze:
 - Projekt Sejni zapisi izvršnih in zakonodajnih teles, Slovenija.
 - Popisi prebivalstva Slovenije 1830-1931.
 - Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med 2. svetovno vojno in neposredno po njej.
 - Projekt Zbiranje podatkov o vojaških žrtvah 1. svetovne vojne na Slovenskem.
 - Politično-strankarsko življenje na Slovenskem do osamosvojitve: priprava zbornika virov *Programi slovenskih političnih organizacij 1929–1941: [zbornik programov slovenskih političnih strank in subjektov med leti 1929 in 1941]*.
 - Projekt XML baze krajevnih repertorijev.
 - Projekt Zgodovinarski indeks citiranosti (ZIC) / Slovenski indeks citiranosti (SICI).
 - Fedora Commons repozitorij.
 - Saxon-JS.
- Strokovna pomoč in izobraževanje:
 - svetovanje s področja avtorsko-pravne zakonodaje,
 - tehnično opismenjevanje (označevalni in programski jeziki),
 - izvajanje študentske prakse,
 - aktivna udeležba v pedagoškem procesu UL.

C. REZULTATI DELA SODELOVANJA PRI ESFRI PROJEKTU(-IH) (Dosedanje aktivnosti)**Rezultati dela:**

- pridobitev in obdelava številnih in raznolikih vsebin oziroma podatkov, primernih za uporabo v raziskovalnem okolju,
- razvoj spletnih sistemov in orodij po najsodobnejših standardih,
- spremljanje metodologij in standardov, skladnih z aktualnimi trendi/evropskimi smernicami,
- diseminacija novih znanj s področja digitalne humanistike v digitalnem raziskovalnem okolju,
- popularizacija slovenske digitalne humanistike.

Opis in vsebina dela:**Evropska mreža za humanistiko in umetnosti Digital Research Infrastructure for Arts and Humanities – DARIAH:**

- Aktivno sodelovanje:
 - Letna konferenca DARIAH (Nemčija, Berlin, 26. in 27. 4. 2017) na temo sustainability (dolgoročna vzdržnost raziskovalnih infrastruktur):
 - imenovanje člana IP INZ za nacionalnega koordinatorja v Digital Humanities Course Registry (interaktivna baza študijskih programov in predmetnikov v digitalni humanistiki),
 - ustanovitev nove WG (delovne skupine) ELDAG (Ethics and Legality in Academia), v kateri sodeluje tudi Slovenija.
- Sestanek komiteja nacionalnih koordinatorjev, Nemčija, Berlin, 26. in 27. 4. 2017:
 - izbira novega vodstva,
 - postavitve nove smeri v delovanju NCC boarda, ki se bo aktivneje vključil v sistem DARIAH-ERIC, in v navezavi s tem,
 - oblikovanje ankete o delu in namenu DARIAH, ki smo jo izpolnjevali vsi nacionalni koordinatorji.
 - Generalna skupščina DARIAH (Danska, Aarhus, 2. - 4. 11. 2017):
 - strokovna pomoč nacionalnemu predstavniku v DARIAH, dr. Albinu Kralju z MIZŠT,
 - potrditev dosedanje usmeritve in objava letnega poročila za leto 2016.
 - Sestanek NCC (Danska, Aarhus, 1. 11. in 2. 11. 2017):
 - vzpostavitev treh internih delovnih skupin v NCC:
 - vključitev Slovenija v NCC WG Benefits of DARIAH (DE, SI, PL, P).

Nacionalna digitalna infrastruktura za humanistiko in umetnost DARIAH-SI:

- Spletni sistemi – vzdrževanje in popolnjevanje:
 - portal DARIAH-SI, ki predstavlja vsebine v povezavi z razvojem in uporabo praks in orodij iz sveta digitalne humanistike,
 - portal SI-DIH, vozlišče po vsebinah s področja humanistike in umetnosti:

- postavitev smernic za nov sistem, ki bo omogočal boljše umestitev projektov slovenske digitalne humanistike pod okriljem DARIAH.EU.
- Aktivno sodelovanje:
- z nacionalno raziskovalno infrastrukturo CLARIN:
- na področju novih znanj v digitalnem raziskovalnem okolju,
- v upravnem odboru CLARIN.SI,
 - z evropskim projektom TRACES (v Sloveniji ga vodi Društvo za domače raziskave):
 - pretvorba metapodatkov za digitalne objekte, ki jih partnerji vnašajo v bazo portala Sistory,
 - objava HTML publikacije Odlivanje smrti: Pregled objav na portalu Zgodovina Slovenije – Sistory omogoča dodatno filtriranje in iskanje po metapodatkih (<http://www.sistory.si/11686/37475>).
- Promocija:
 - predstavitev dosežkov slovenske digitalne humanistike na konferenci Kultura in IT sektor v Beogradu 16. 11. 2017,
 - Posmrtna maske v slovenskih javnih zbirkah: med digitalno in analogno predstavitvijo: [predavanje na mednarodni znanstveni konferenci Šesti Zagrebački arhivski dani (ZAD-dan): Arhivi prošlosti za arhive budućnosti, Zagreb 7. in 8. 12. 2017.

Zgodovina Slovenije – Sistory

- Splošno:

V letu 2017 je tehnološko nadgrajeni sistem nudil uporabnikom hitrer in enostaven dostop do raznovrstnega prosto in odprto dostopnega verificiranega digitalnega in digitaliziranega gradiva, opremljenega s CC licencami, ki mogoča ustvarjanje, obstoj, (ponovno) uporabo in dolgoročno hrambo (novih) kompleksno strukturiranih digitalnih podatkov, potrebnih za (digitalno) raziskovalno delo.
- Nadgradnja:
 - priprava projekta za prehod portala Sistory na si4 repozitorij (preprosta raziskovalna infrastruktura za kompleksne raziskovalne podatke v humanistiki), ki bo omogočal fleksibilno upravljanje z digitalnimi objekti v zbirkah z različnimi metapodatkovnimi standardi in upravljanje digitalnih znanstvenih izdaj:
 - kreiranje virtualnega strežnika z linux okoljem,
 - urejanje poddomene sistory4.sistory.si ter vseh potrebnih pravic za dostop,
 - testna postavitev novega portala sistory4,
 - vzpostavitev arhivskega okolja Veeam, ki skrbi za ustrezno arhiviranje windows hyper-v virtualnih strežnikov:
 - zagotovitev nemotenega in zavarovanega delovanja storitev (Sistory, Fedora, Sidih, Archivematica, eXist-db, itd).

- Vzdrževanje sistema:
 - vzpostavitev arhivskega središča v skladu z arhivskimi standardi ETZ ([http://www.arhiv.gov.si/fileadmin/arhiv.gov.si/pageuploads/E-ARHIVI/ETZ_2_1/ETZ - II. del razlicica 2.1 - koncna.doc.pdf stran 18](http://www.arhiv.gov.si/fileadmin/arhiv.gov.si/pageuploads/E-ARHIVI/ETZ_2_1/ETZ_-_II._del_razlicica_2.1_-_koncna.doc.pdf)):
 - vzpostavitev gostovanja v Zgodovinskem arhivu Celje,
 - postavitev sekundarnega arhiva,
 - redno pregledovanje spletnega mesta za zagotavljanje delovanja vseh funkcionalnosti,
 - preverjanje in optimiziranje relacijske podatkovne baze,
 - skrb za pravilno delovanje indeksiranja podatkov za optimalno delovanje iskalnika,
 - skrb za virtualno gostovanje strežnika za redundanco oziroma za dnevni backup vseh podatkov,
 - realizacija projekta oddaljene lokacije za oddaljeno arhiviranje (Teharska 1, Celje),
 - požarni zid:
 - dodani pregledovalnik [https internet prometa](https://internet.prometa).
- Digitalizacija in spletna objava gradiv:
 - Analogno gradivo:
 - v matični ustanovi je bilo skeniranih in na portalu Slstory objavljenih 46.700 strani gradiv,
 - zunanji ponudnik je digitaliziral 62.500 strani gradiv (Poročevalec, stenografski zapisi kranjskega deželnega zbora, uradni listi).
 - Video vsebine: objava pomembnejših domačih in mednarodnih znanstvenih simpozijev, okroglih miz in individualnih predavanj: 59 ur posnetkov oziroma 120 avi.dat.
 - Elektronske publikacije in elektronske znanstvene izdaje:
 - Dopolnitev XSLT stilov za pretvorbo TEI dokumentov v HTML statične spletne strani:
- omogočen večjezični prikaz (lokalizacija navigacije glede na jezik besedila, preklop med različnimi jezikovnimi verzijami istega besedila): <https://github.com/Slstory/Stylesheets>,
- vključitev nove verzije TipueSearch iskalnika, ki omogoča dodatne funkcionalnosti.
- Avtorsko-pravni vidik, standardizacija in metapodatkovna inventarizacija digitaliziranih gradiv: za vsa gradiva je bil urejen avtorsko-pravni vidik za spletno objavo, digitalizirana gradiva so bila standardizirana in metapodatkovno inventarizirana (inventariziranih je bilo 1907 enot oz. ustvarjenih okrog 20.000 standardiziranih vpisov).
- Povezovanje med zapisi v sistemu Cobiss in HANDLE ID na portalu Slstory.
- Skrb za Facebook profil portala (<https://www.facebook.com/Slstory.si/>).
- Podatkovne baze:
 - Projekt Sejni zapisi izvršnih in zakonodajnih teles, Slovenija:
 - ureditev TEI dokumentov zapisnikov sej Skupščine Republike

- Slovenije (1990-92) iz https://github.com/Slstory/Seje_DZ in prenos v <https://github.com/Slstory/SlovParl>,
- dopolnitev podatkov za seznam govornikov,
 - klasifikacija seznama vsebine za celotni korpus,
 - pretvorba podatkov (58.813 govorov, 10,8 milijona besed) v zapis, primeren za objavo v repozitoriju CLARIN.SI <http://hdl.handle.net/11356/1167>,
 - objava HTML publikacije (<http://www.sistory.si/11686/37139>) Poročevalec Državnega zbora,
 - objava digitalne izdaje Slovenski parlamentarni korpus: Pregled objavljenih raziskovalnih podatkov <http://www.sistory.si/11686/38085>,
 - izdelava prve statistične analize zapisnikov sej Skupščine Republike Slovenije (1990-92):
 - predstavitev rezultatov projekta septembra v Berlinu (Parlament im Übergang: Versammlung der Republik Slowenien zum Zeitpunkt des Verfalls des Sozialismus und Jugoslawiens als Gegenstand einer historischen Analyse),
 - priprava dveh aplikacij (vsako za drugo verzijo parlamentarnih govorov) za eXist-db bazo za XML dokumente na podlagi teiPublisher:
 - <http://exist.sistory.si/exist/apps/SlovParl> in
 - <http://exist.sistory.si/exist/apps/parla/>,
 - sodelovanje z The European Information and Research Network on Parliamentary History, ki združuje institucije in raziskovalce zgodovine parlamentarizma (euparl.net),
 - predstavitev Slovenian parliamentary corpus SlovParl za CLARIN-PLUS Workshop »Working with Parliamentary Records« (Bolgarija, Sofija, 27.-29. 3. 2017),
- Popisi prebivalstva Slovenije 1830-1931:
- pretvorba za uvoz metapodatkov popisov prebivalstva, ki jih je donirala FamilySearch, za uvoz v Archivematica (za dolgoročno hrambo),
 - izdelava XML dokumentov za transkribiranje historičnih demografskih podatkov za popise prebivalstva Vodmata 1890 in Ljubljane 1890, 1910 in 1921 2. del (skupaj 73.726 slik z metapodatki) in objava v orodju za transkribiranje historičnih demografskih podatkov na portalu Slstory,
 - urejanje že transkribiranih podatkov;
 - transkribiranje popisov:
 - Ljubljana 1890: 4979 oseb,
 - Ljubljana 1900: 34424 oseb,
 - Ljubljana 1921/1: 4114 oseb,
 - Ljubljana 1921/2: 2322 oseb,
 - sodelovanje v mednarodnem projektu Mosaic:
 - harmonizacija podatkov za 17.124 oseb popisov prebivalstva okrajnega glavarstva Novo mesto 1869 v

- skladu z Mosaic data files dokumentacijo,
- Predpriprava podatkov za oddajo v spletišče <http://www.censusmosaic.org/>.
 - Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med 2. svetovno vojno in neposredno po njej:
 - korespondenca z zainteresirano javnostjo (posredovanje podatkov o žrtvah 2. svetovne vojne),
 - ažuriranje baze na osnovi posredovanih podatkov zainteresirane javnosti,
 - izdelava analiz za zainteresirano strokovno javnost,
 - izvoz baze na spletni portal Slstory.
 - Projekt Zbiranje podatkov o vojaških žrtvah 1. svetovne vojne na Slovenskem:
 - koordiniranje projekta,
 - urejanje skupne Google drive mape za deljenje podatkov med partnerji,
 - izpisovanje podatkov o padlih vojakih (Verlustliste, literatura, časopisi, UL): 13.416 oseb,
 - urejanje XML pretvorbe za 57 številc Verlustlist,
 - pregledovanje in ureditev partnerskih regionalnih baz,
 - pretvorba pregledanega OCR zapisa smrtnih žrtev iz publikacije *Das steirische Infanterieregiment Nr. 47 im Weltkrieg* v XML TEI in objava prve verzije seznama žrtev kot HTML publikacijo *Smrtne žrtve 47. štajerskega pešpolka med prvo svetovno vojno* na portalu Slstory (<http://www.sistory.si/11686/37723>).
 - Politično-strankarsko življenje na Slovenskem do osamosvojitve: priprava zbornika virov *Programi slovenskih političnih organizacij 1929–1941: [zbornik programov slovenskih političnih strank in subjektov med leti 1929 in 1941]*.
 - Projekt XML baze krajevnih repertorijev:
 - dopolnitev iskalnika po zbirki *Krajevna imena na Slovenskem* (<http://hdl.handle.net/11686/36052>) s povezavami na zemljevide Geonames,
 - XML kodiranje krajevnega repertorija za Kranjsko 1869 in 1900.
 - Projekt Slovenski indeks citiranosti (SICI):
 - vpisovanje dodatnega COBISS identifikatorja v GitHub repozitorij (<https://github.com/Slstory/ZIC>) za 5798 od 21914 citatov, ki so že bili vneseni v Zgodovinarski indeks citiranosti,
 - popolnjevanje baze s podatki iz publikacij s področja zgodovinopisja od leta 2014 – 9000 vpisov.
 - Fedora Commons repozitorij:
 - priprava testne pretvorbe TEI dokumentov v digitalne HTML objave:
 - <http://fedora.sistory.si/o:Judje1937>,
 - <http://fedora.sistory.si/o:sistory.37723>.
 - Saxon-JS:
 - vključitev dinamičnega prikazovanja XML dokumentov v okviru

statičnih spletnih strani s pomočjo Saxon-JS (<https://www.saxonica.com/saxon-js/index.xml>) v zadnjo verzijo digitalne izdaje Odlivanje smrti na portalu Slstory (<http://www.sistory.si/11686/37475>),

- ta povsem nova tehnologija bo omogočila, da bodo člani IP INZ digitalnim izdajam portala Slstory dodajali funkcionalnost, zaradi katerih so bili do sedaj prisiljeni razmišljati o razvoju lastne verzije Fedora Commons repozitorija.
- Strokovna pomoč in izobraževanje:
 - svetovanje s področja avtorsko-pravne zakonodaje,
 - tehnično opismenjevanje,
 - sodelovanje pri vzpostavitvi pilotnega projekta digitalizacije slovenskega pravnega izročila SI-IUS,
 - sodelovanje pri predmetu Izbrana poglavja iz sodobne slovenske lokalne zgodovine Oddelka za zgodovino FF UL na primeru Popisov prebivalstva Slovenije 1830-1931 s poudarkom na teoriji in praksi popisa prebivalstva Ljubljane iz leta 1921 (INZ, 6. 11. 2017),
 - vzpostavitev medfakultetnega (Fakulteta za računalništvo in informatiko UL, Fakulteta za družbene vede UL in Filozofska fakulteta UL) seminarskega sodelovanja na korpusu zapisnikov sej Skupščine Republike Slovenije (1990-1992).
 - predstavitev projekt Historični popisi prebivalstva Slovenije študentom zgodovine FF UL (FF, 12. 12. 2017),
 - organizacija delavnice *Računalniška analiza glasbenih gradiv*, 6. junija 2017 v Dvorani Zemljepisnega muzeja GIAM ZRC SAZU na Gosposki ulici 16 v Ljubljani.
- Promocija dela in rezultatov:
 - Udeležba na znanstvenih sestankih doma in v tujini:
 - PANČUR, Andrej. *Slovenian parliamentary corpus SlovParl: [predavanje na mednarodnem znanstvenem simpoziju: "Working with Parliamentary Record", ki ga je organiziral CLARIN v Sofiji od 27. do 29. marca 2017]*.
 - PANČUR, Andrej. *Digitalizacija in obdelava vezanega in nevezanega gradiva: [predavanje na konferenci: »9. konferenca Mikrografije«, ki jo je organizirala Mikrografija v Ljubljani 11. 10. 2017]*.
 - PANČUR, Andrej, PIRMAN, Alenka, KOCJANČIČ, Maruša. *Posmrtni maske v slovenskih javnih zbirkah: med digitalno in analogno predstavitvijo: [predavanje na mednarodni znanstveni konferenci: »Šesti Zagrebački arhivski dani (ZAD-dan): Arhivi prošlosti za arhive budućnosti«, ki ga je organiziralo Zagrebačko arhivističko društvo v Zagrebu 7. in 8. 12. 2017]*.
 - HADALIN, Jurij. *Digitalizacija i upravljanje istoriografskih izvora u okviru internet portala Istorija Slovenije - Sistory : [prispevek na mednarodnem simpoziju: "Kultura i IT sektor", ki ga je organiziralo Ministrstvo za kulturo Republike Srbije v Beogradu 16. nov. 2017]. [COBISS.SI-ID 3800692]*.

- Ostala bibliografija za leto 2017:
 - PANČUR, Andrej. Družinske in bivanjske razmere starejših na Dolenjskem 1869 : analiza popisov prebivalstva. V: ŠORN, Mojca (ur.). *Starost - izzivi historičnega raziskovanja*, (Zbirka Vpogledi, ISSN 2350-5656, 18). Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino. 2017, str. 163-192. [COBISS.SI-ID [3780468](#)] kategorija: 3A (Z, A1/2); tip dela je verificiral OSICH točke: 60, št. avtorjev: 1
 - PANČUR, Andrej, ŠORN, Mojca, ERJAVEC, Tomaž. *Slovenian parliamentary corpus SlovParl 2.0*. Ljubljana: Slovenian Language Resource Repository CLARIN.SI, 2017. <http://hdl.handle.net/11356/1167>. [COBISS.SI-ID [31087399](#)] kategorija: 2NK (S); tip dela ni verificiran točke: 1.67, št. avtorjev: 3
- Obveščanje uporabnikov preko:
 - sistemskih modulov Novice,
 - z osebno e-pošto,
 - po t. i. zgo-listi (mailing lista),
 - FB spletna stran: število objav od 1. 1. do 31. 12. 2017: 81; všečki: iz 668 na 819, posamezne objave so dosegle med 62 in 8203 uporabnikov, največ odzivov na posamezno objavo: 77.

D. NAČRTI ZA SODELOVANJE PRI ESFRI PROJEKTU(-IH) V LETU 2018 *(Pričakovane koristi vključenosti Slovenije v projekt)*

Cilji

Cilji in dejavnosti RI so usmerjeni v izdelavo tehnološko naprednih informacijsko komunikacijskih sistemov, ki bodo omogočali ustvarjanje novih raziskovalnih podatkov in na podlagi teh novih spoznanj, potrebnih za razvoj zgodovinopisja in humanistike, kar posledično pomeni krepitev nacionalne identitete in splošnega družbenega napredka tako v nacionalnem kot tudi globalnem prostoru.

Vsebina

IP ZRC SAZU bo v partnerstvu z IP INZ še naprej nosilec nacionalne digitalne infrastrukture za humanistiko in umetnost (DARIAH-SI). IP INZ bo pri sodelovanju z evropsko mrežo DARIAH, katere cilj je vzpostaviti in poenotiti digitalno raziskovalno infrastrukturo za umetnost in humanistiko v Evropi, sodeloval z naslednjimi vsebinami:

1. Evropska mreža za humanistiko in umetnosti – DARIAH ter nacionalna digitalna infrastruktura za humanistiko in umetnost in njen portal - DARIAH-SI:

IP bo v partnerstvu z IP ZRC SAZU še naprej nosilec nacionalne digitalne infrastrukture za humanistiko in umetnost (DARIAH-SI) in kot tak participiral v evropsko mrežo DARIAH.EU, ki vzpostavlja digitalno raziskovalno infrastrukturo za umetnost in humanistiko v Evropi.

A. DARIAH-SI:

- Razvojna politika:
 - reevalvacija delovnega programa in prilagoditev operativnemu strateškemu načrtu DARIAH.EU - Strategic Action Plan, ki bo v operativno fazo vstopil leta 2019:
 - 1. (so)ustvarjanje skupnega mesta ponudbe (Virtual Marketplace) najboljših nacionalnih rešitev s področja digitalne humanistike:
 - omogočiti dostopnost raznih orodij, storitev itd.,
 - predstaviti orodja, storitve itd. vsem zainteresiranim,
 - 2. okrepitev notranje in zunanje komunikacije:
 - razvijanje in povezovanje spletnih sistemov,
 - individualno sodelovanje in povezovanje,
 - spodbujanje diskurza o digitalni humanistiki in kulturi odprtih podatkov,
 - homogenizacija nacionalne digitalne humanistike,
 - povezovanje z nevladnim sektorjem,
 - 3. aktivno ukvarjanje z vprašanji: »Kaj je DARIAH?, Kaj lahko stori zame? Zakaj bi sodeloval z vami?«:
 - spremljanje in usklajevanje potreb in interesov slovenske digitalne humanistične skupnosti,
 - sodelovanje z raziskovalci – potencialnimi uporabniki/akterji,
 - nadaljevanje projekta adaptacije RI za potrebe arhiva raziskovalnih podatkov, ocena postopkov in metodologije, ki bodo potrebni za pridobivanje certifikatov (Digital seal of approval, DARIAH seal of approval),
 - 4. krepitev prisotnosti v izobraževalnem procesu:
 - delovanje v projektu SI-IUS, ki ga vodi Pravna fakulteta UL v

- sodelovanju z ZRC-SAZU in Institut "Jožef Stefan". IP INZ bo:
- zagotavljal tehnološko platformo za obdelavo digitaliziranih virov za objavo na spletnem portalu,
 - nudil pomoč pri usposabljanju za digitalizacijo virov (predvsem pretvorba in kodiranje v TEI),
- sodelovanje pri predmetu Izbrana poglavja iz sodobne slovenske lokalne zgodovine Oddelka za zgodovino FF UL na primeru Popisov prebivalstva Slovenije 1830-1931 s poudarkom na teoriji in praksi popisa prebivalstva Ljubljane iz leta 1921,
 - koordiniranje medfakultetnega (Fakulteta za računalništvo in informatiko UL, Fakulteta za družbene vede UL in Filozofska fakulteta UL) seminarskega sodelovanja na korpusu zapisnikov sej Skupščine Republike Slovenije (1990-1992),
 - izvajanje študijske prakse za študente bibliotekarstva in informacijske znanosti FF UL,
 - vzpostavitev študijske prakse za študente Univerze na Primorskem.
- Orodja in raziskovalne storitve:
 - vzdrževanje in vsebinsko popolnjevanje portala DARIAH-SI za potrebe diseminacije znanj v digitalni humanistiki,
 - implementacija si4 repozitorija za potrebe digitalne humanistike,
 - implementacija eXist-db za potrebe digitalne humanistike v Sloveniji,
 - razvijanje novih programskih orodij oziroma prilagoditev obstoječih sistemov glede na specifične zahteve,
 - uporaba teiPublisher za digitalne izdaje partnerskih ustanov.
 - Sodelovanje z nacionalnimi RI in (med)nacionalno pomembnimi projekti:
 - CLARIN:
 - na področju novih znanj v digitalnem raziskovalnem okolju,
 - v upravnem odboru CLARIN.SI,
 - pretvorba historičnih besedil v skladu s standardi za jezikovne tehnologije in dolgotrajna hramba v repozitoriju CLARIN.SI,
 - uporaba jezikoslovnih tehnologij, razvitih v okviru CLARIN.SI pri označevanju historičnih besedil,
 - soorganizacija druge bienalne mednarodne konference Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika, ki bo konec septembra na Fakulteti za računalništvo UL,
 - CESSDA:
 - na področju pretvorb in dolgotrajne hrambe popisov prebivalstva v skladu z mednarodnimi in slovenskimi standardi (Arhiv družboslovnih podatkov).
 - Sodelovanje v projektu Odlivanje smrti z Društvom za domače raziskave (Obzorja 2020 projekt TRACES): baza podatkov in digitalne izdaje, skupna elektronska znanstvena monografija.
 - Sodelovanje z Založbo ZRC SAZU: izdelava XSLT stilov za pretvorbo TEI dokumentov v ePub monografije.
 - Strokovna pomoč in izobraževanje: delavnice in seminarji, osredotočeni na tehnične vidike in raziskovalne metode digitalne humanistike.

B. DARIAH.EU:

- Spremljanje razvoja in aktivno sodelovanje:
 - na letni konferenci, na kateri bo tema Open Science (Pariz, maja 2018),
 - na Generalni skupščini DARIAH ERIC in v spremljevalnih aktivnostih v Varšavi novembra 2018, podpora nacionalnemu predstavniku, dr. Albinu Kralju z MIZŠT,
 - v NCC boardu - komite nacionalnih koordinatorjev,
 - v NCC WG Benefits of DARIAH (DE, SI, PL, P) (Pariz maj 2018 in Varšava november 2018),
 - v delovni skupini ELDAG (Ethics and Legality in Academia), ki je posebej pomembna zaradi uveljavitve nove evropske regulative General Data Protection Regulation,
 - pri posodabljanju baze Digital Humanities Course Registry (interaktivna baza študijskih programov in predmetnikov v digitalni humanistiki).
- Udeležba na mednarodni konferenci raziskovalnih infrastruktur- ICRI 2018 (Dunaj, 12. – 14. september 2018):
 - zagotovitev foruma za mednarodno strateško sodelovanje infrastruktur,
 - pregled potreb, razvoja in delovanja globalnih in nacionalnih RI.

2. Spletni portal Zgodovina Slovenije – Slstory:

- Vsebinska nadgradnja:
 - digitalizacija in spletna objava relevantnih in frekventnih vsebin s področja slovenskega zgodovinskega,
 - urejanje avtorskopравnih vidikov za spletno objavo,
 - standardizacija gradiv in metapodatkovna inventarizacija,
 - pretvorba izbranih besedil v računalniško berljiv zapis, obdelava z označevalnimi jeziki, shranjevanje v bazah podatkov,
 - ustvarjanje novih vsebin v digitalnem mediju,
 - arhiviranje gradiv: prenos gradiv v aplikacijo za dolgoročno arhiviranje datotek Archivematica, ki je v skladu s standardom OAIS in urejena po Smernicah za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do kulturne dediščine v digitalni obliki,
 - ustvarjanje povezav med zapisi v Cobissu in ID naslovi na portalu Zgodovina Slovenije – Slstory zaradi boljše prepoznavnosti portala oziroma lažjega/hitrejšega dostopanja do gradiv.
- Urejanje in dopolnjevanje dokumentacije o dejavnostih IP INZ (si4 repozitorij idr.).
- Programska in tehnološka nadgradnja: spletni sistem bo nadgrajevan v smeri kompatibilnosti z nacionalnimi in evropskimi sistemi, koristnosti in ekonomičnosti za raziskovalce ter uporabnosti za financiranje v skladu s smernicami raziskovalne politike:
 - prehod portala Slstory na si4 repozitorij (preprosta raziskovalna infrastruktura za kompleksne raziskovalne podatke v humanistiki), ki bo omogočal fleksibilno upravljanje z digitalnimi objekti v zbirkah z različnimi metapodatkovnimi standardi in upravljanje digitalnih znanstvenih izdaj,
 - vključitev novih podatkovnih sistemov (npr. MODS za serijske publikacije,

- o teiHeader za digitalne izdaje),
 - o objava programskih kod novo razvitih orodij v sistemu GitHub, kjer bodo na voljo javnosti pod odprtokodno licenco,
 - o implementacija nove relacijske SQL baze SICI – zgolj v primeru izkazane potrebe financerja.
- Nadgradnja in vzdrževanje sistema:
 - o povečanje kapacitet diskovnih polj,
 - o redno pregledovanje spletnega mesta za zagotavljanje delovanja vseh funkcionalnosti,
 - o preverjanje in optimiziranje relacijske podatkovne baze,
 - o skrb za pravilno delovanje indeksiranja podatkov za optimalno delovanje iskalnika,
 - o skrb za virtualno gostovanje strežnika za redundanco oziroma za dnevni backup vseh podatkov,
 - o vzdrževanje in po potrebi adaptacija aplikativnega požarnega zidu.
- Projekti:
 - o Popisi prebivalstva Slovenije 1830-1935:
 - urejanje in mapiranje popisov za potrebe objave na spletu,
 - pretvorba in uvoz popisa prebivalstva Ljubljane 1880 v Archivematico (za dolgoročno hrambo) in modul Popisi prebivalstva (orodje za transkribiranje historičnih demografskih podatkov),
 - pretvorba in uvoz (Archivematica in orodje za transkribiranje) popisa prebivalstva Ljubljane 1928,
 - transkripcija (Ljubljana 1900, Ljubljana 1910, Ljubljana 1921/II) in čiščenje prepisanih podatkov,
 - sodelovanje v projektu Mosaic:
 - dopolnitev že kodiranih popisov prebivalstva okrajnega glavarstva Novo mesto z oznakami dvojno vpisanih prisotnih/odsotnih oseb in vključitev še preostalih razpoložljivih spremenljivk in
 - priprava dokumentacije tega popisa za Mosaic in za Arhiv družboslovnih podatkov (CESSDA).
 - o Sejni zapisi izvršnih in zakonodajnih teles, Slovenija:
 - o izdelava dokumentacije za vse faze pretvorbe zapisnikov sej iz HTML v TEI (modul za dramska besedila in za transkribiranje govorov) in sheme v ODD dokumentih,
 - o statistična obdelava podatkov:
 - pretvorba podatkov iz korpusa Slovenian parliamentary corpus SlovParl 2.0 <http://hdl.handle.net/11356/1167> v CSV format (primerno za statistična orodja in programe kot npr. R),
 - o priprava znanstvene monografije *Iz zgodovine parlamentarnega govora: prva povojna večstrankarska skupščina (1990–1992)*;
 - o kodiranje seznamov digitaliziranih *Poročevalcev Državnega zbora* v skladu s Smernicami TEI in priprava digitalne izdaje.
 - o Politično-strankarsko življenje na Slovenskem do osamosvojitve:
 - TEI kodiranje in digitalna izdaja zbornika programov slovenskih

političnih strank in subjektov med leti 1929 in 1941.

- Kranjski deželni zbor 1861-1918:
 - vsebinsko popolnjevanje sklopa z digitaliziranimi objavami stenografskih zapisnikov zasedanj deželnega zbora (predmet projekta digitalizacije 2016-2019),
 - metapodatkovna inventarizacija.
- Baza Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju RS med 2. svetovno vojno in neposredno po njej:
 - uporaba/diseminacija podatkov v raziskovalnem okolju,
 - dopolnjevanje podatkov v sodelovanju z uporabniki.
- Zgodovinarski indeks citiranosti (ZIC) / Slovenski indeks citiranosti (SICI):
 - vpisovanje dodatnega COBISS identifikatorja v GitHub repozitorij (<https://github.com/Slstory/ZIC>) za citate, ki so že bili vneseni v ZIC (P-Ž),
 - ažuriranje baze ZIC s podatki nacionalne produkcije s področja zgodovinopisja 2016 in 2017,
 - prizadevanja za vzpostavitev znanstveno-politične osnove za implementacijo relacijske SQL baze Slovenski indeks citiranosti – Zgodovinopsije (SICI-Zgod) in Slovenski indeks citiranosti – Humanistika (SICI-Hum), ki bosta trajnostne narave. Procesirali bosta namreč podatke iz publikacij s področja humanistike, katerih avtorji so raziskovalci s področja zgodovinopisja oz humanistike. Bazi bosta omogočali bibliometrične izračune o citiranosti slovenskih zgodovinarjev in publikacij ter kot taki relevantni za organe, ki oblikujejo znanstveno politiko, saj je javna objava verificiranih podatkov o citiranosti pripomoček pri ocenjevanju znanstvenega dela.
- Zbiranje podatkov o vojaških žrtvah 1. svetovne vojne na Slovenskem:
 - detektiranje in vnašanje podatkov,
 - pretvorba XML datotek z označenimi žrtvami (Verlustliste <https://github.com/Slstory/Verlustliste>) v tabelarni format in harmonizacija teh podatkov,
 - poenotenje regionalnih baz žrtev in pripravo skupne baze,
 - testiranje in uvoz v bazo ter urejanje podatkov,
 - dokončanje in javna objava baze do novembra 2018.
- Elektronske publikacije:
 - Dopolnjevanje XSLT stilov (<https://github.com/Slstory/Stylesheets>) za pretvorbo TEI dokumentov v HTML publikacije (<https://github.com/Slstory/publications>), kateri so prilagojeni za objavlanje HTML publikacij na portalu Slstory (<https://github.com/Slstory/themes>).
 - Dodatna razširitev delovanja digitalnih izdaj kot statičnih spletnih strani z dinamičnimi funkcionalnostmi Saxon-JS.
 - E-publikacije: priprava in objava INZ publikacij na spletu.

3. Promocija digitalne humanistike in zgodovinopisja, digitalnega analitičnega raziskovanja ter multidisciplinarnega izobraževanja:

- domači in tuji posveti,
- seminarji,

- individualne in skupinske delavnice,
- znanstveni in strokovni članki in poročila,
- dogodki ob 10-letnici delovanja portala SIstory.

Pomen vsebine in dejavnosti pri vključenosti Slovenije v projekt za:

1. domače raziskovalce pri njihovem znanstvenem razvoju in vključevanju v evropski strokovni prostor ter raziskovalce, ki proučujejo zgodovino s področja Republike Slovenije:
 - hiter, enostaven, brezplačen in stabilen dostop do raznovrstnega prosto in odprto dostopnega verificiranega digitalnega ter digitaliziranega gradiva, opremljenega s CC licencami,
 - ustvarjanje, obstoj, (ponovna) uporaba in dolgoročna hramba (novih) kompleksno strukturiranih digitalnih podatkov, potrebnih za (digitalno) raziskovalno delo v nacionalnem in globalnem znanstveno razvojnem prostoru,
2. nacionalno digitalno humanistiko:
 - razvoj,
 - homogenizacija,
 - standardizacija,
 - vključevanje in
 - popularizacija nacionalne digitalne humanistike v okviru evropske infrastrukture za umetnosti in humanistiko,
 - diseminacija novih znanj izven nacionalnega prostora,
3. razvijalce odprtokodnih programov doma in v tujini:
 - ekonomizacija proračunskih sredstev:
 - objava programskih kod novih orodij, razvitih v okviru IP INZ, v sistemu GitHub za nadaljnjo uporabo/nadgradnjo/adaptacijo pod odprtokodno licenco,
4. nacionalno kulturno in znanstveno dediščino:
 - manjša obremenitev analognega gradiva,
 - poenotena modulacija digitaliziranega gradiva,
 - usklajevana tehnična adaptacija,
 - standardizacija vzdrževanja in dolgoročne hrambe,
5. razvoj zgodovinopisja in humanistike:
 - vzpostavitev nacionalnega sistema zgodovinskih virov in zgodovinopisnih vsebin, zagotavljanju dostopa do teh gradiv ter izgradnji servisov za namene raziskav v zgodovinopisju, humanistiki in družboslovju, ki so vsebinsko in tehnološko kompatibilni z evropskimi normativi in trendi,
6. krepitev raziskovalno-razvojne politike:
 - izdelava in vzdrževanje tehnološko naprednih informacijsko komunikacijskih sistemov, ki omogočajo ustvarjanje novih raziskovalnih podatkov in na podlagi teh novih spoznanj, potrebnih za razvoj zgodovinopisja in humanistike, kar posledično pomeni krepitev nacionalne identitete in splošnega družbenega napredka tako v nacionalnem kot tudi globalnem prostoru.

Prednosti sistemov:

- zanesljivost: dolgoročno financiranje, dolgotrajno arhiviranje, unikatni identifikatorji,

sledljivost,

- verodostojnost: verificirane vsebine,
- enostavnost: uporaba preverjenih tehnologij,
- poznavanje: uporaba tehnologij, ki jih sami dobro poznamo in z njimi samostojno upravljamo,
- prilagodljivost: nadgrajevanje obstoječih tehnologij v skladu z novimi znanji in spoznavanji,
- odprta koda in odprt dostop: prevzemanje obstoječih tehnoloških rešitev in preko odprtega dostopa,
- ponovna uporaba raziskovalnih podatkov: večnamenskost razvoja vsebinskih sklopov.

E. FINANČNO POROČILO O PORABI SREDSTEV V LETU 2017 TER FINANČNI NAČRT ZA LETO 2018

1. Naziv ESFRI projekta¹:

Poročilo za leto 2017					
	Plače	Prispevki	Neposredni mat. in nemat. stroški	Amortizacija	SKUPAJ
Prejeta sredstva ARRS v letu 2017			90.000,00 EUR		90.000,00 EUR
Poročilo o porabi prejetih sredstev za izvedbo projekta v letu 2017			90.000,00 EUR		90.000,00 EUR
Plan za leto 2018					
Plan stroškov za leto 2018			108.000,00 EUR		108.000,00 EUR

¹ V kolikor IP sodeluje v več ESFRI projektih, finančne podatke prikažite za vsak ESFRI projekt ločeno.

F. IZJAVE POROČEVALCA

Podpisani na tem poročilu oziroma predlogu izjavljamo, da:

- so vsi podatki v poročilu v elektronski obliki identični podatkom v poročilu v pisni obliki;
- se strinjamo z obdelavo podatkov, povezanih z izvajanjem infrastrukturnega programa v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov ter obdelavo teh podatkov za evidenco MIZŠ in ARRS.

Kraj in datum:

Ljubljana, 12. 3. 2018

PODPISI:

Vodja infrastrukturnega programa:

Ime in priimek:

Dr. Mojca Šorn

Podpis: _____

ŽIG

Zastopnik oz. pooblaščenka oseba

JRO in/ali koncesionarjev:

Ime in priimek:

Doc. dr. Damijan Guštin

Podpis: _____

Odgovorni računovodja:

Ime in priimek:

Anita Rus

Podpis: _____